

Μια παλιά ιστορία του Νοέμβρη

Μαριάννα Τζιαντζή

Το κόκκινο του Πολυτεχνείου, το αληθινό, το αιμάτινο, έβαψε τις ζωές πολλών. Ένα κόκκινο που δεν έχει ξεθωριάσει, παρόλο που κάποιοι επιχειρούν να το αμαυρώσουν: με ψέματα, με κυνισμό, με κούφια λόγια

Εκτός από το Σιδηρούν Παραπέτασμα, σύμβολο του Ψυχρού Πολέμου, υπήρξε ή μάλλον θα μπορούσε να έχει υπάρξει το Πορφυρό Παραπέτασμα ή η Κόκκινη Κουρτίνα ή η υπερμεγέθης Κόκκινη Σημαία. Αυτό σκεφτήκαμε την πρώτη ημέρα της κατάληψης του Πολυτεχνείου δυο-τρεις φίλοι, των οποίων δεν θυμάμαι τα πρόσωπα και τα ονόματα. Δεν ξέρω καν αν ήμασταν συμφοιτητές ή γίναμε ξαφνικά φίλοι μες στην παραφορά και τη συναδέλφωση των ημερών. Πάντως, συναγωνιστές ήμασταν, αφού είχαμε ξελαρυγγιαστεί να φωνάζουμε συνθήματα και να χοροπηδάμε, νοερά και πραγματικά, από τη χαρά μας. Είχαμε στριμώξει για τα καλά τη χούντα, είχαμε ξεσκεπάσει την απάτη της φιλελευθεροποίησης με τον Μαρκεζίνη, ήταν η Μεγάλη Ώρα, αφού ποτέ άλλοτε δεν είχε συμβεί τέτοια κινητοποίηση στην καρδιά της Αθήνας. Κι εμείς ήμασταν οι τυχεροί που ζούσαμε από πρώτο χέρι τέτοιες στιγμές. Ας μου επιτραπεί να μεταφέρω μια μικρή ιστορία νεανικής τρέλας.

«Να υψώσουμε μια κόκκινη σημαία», είπε κάποιος. Λες και ο λαός περίμενε από εμάς να εγκαθιδρύσουμε την πρώτη Λαϊκή Δημοκρατία στην οδό Πατησίων

«Να υψώσουμε μια κόκκινη σημαία», είπε κάποιος. Λες και ο λαός περίμενε από εμάς να εγκαθιδρύσουμε την πρώτη Λαϊκή Δημοκρατία στην οδό Πατησίων. Δεν έφτανε που θα ρίχναμε τη χούντα, θα φέρναμε τον σοσιαλισμό στο άψε-σβήσε. Ό,τι δεν είχε καταφέρει η θρυλική και αδικοχαμένη Κυβέρνηση του Βουνού, θα το πετυχαίναμε άοπλοι εμείς με μια κατάληψη, με το πάθος και τα τραγούδια μας, με τα φτερά της νιότης.

Και πού να βρούμε κόκκινη σημαία; «Οι κουρτίνες, οι κουρτίνες!» είπε συνεπαρμένος κάποιος, φοιτητής Αρχιτεκτονικής, που ήξερε τα κατατόπια του κτιρίου. Εννοούσε τις βαριές κουρτίνες στην επίσημη, ψηλοτάβανη Αίθουσα Τελετών. Μόνο που εκείνες οι κουρτίνες δεν ήταν ακριβώς κόκκινες, αλλά μπορντό, γκρενά. Δεν βαριέσαι, μέσα στο μισοσκόταδο δεν θα φαίνεται η διαφορά. Δεν θυμάμαι αν το ύφασμα ήταν βελούδο ή μπροκάρ, πάντως ήταν βαρύ. Πώς αποκαθλώθηκε η κουρτίνα; Σκαρφαλώσαμε και την αφαιρέσαμε από τον σιδηρόδρομο, ξηλώσαμε το κουρτινόξυλο, λασκάρουμε τα κλιπ που τη συγκρατούσαν; Κρεμαστήκαμε σαν μαϊμούδες από το ύφασμα και αφήσαμε την κουρτίνα να πέσει από το βάρος μας; Και πάλι δεν θυμάμαι την τεχνική που χρησιμοποιήθηκε. Πάντως η κουρτίνα-σημαία βρέθηκε στα χέρια μας.

Πώς η Κόκκινη Σημαία με το σφυροδρέπανο υψώθηκε τον Απρίλη του 1945 στο Ράιχσταγκ; Κάπως έτσι κι εμείς. Βέβαια, η δική μας σημαία ήταν αδύνατο να αναρτηθεί από κάποιον ιστό αφού το βάρος και ο όγκος δεν θα της επέτρεπαν να ανεμίσει. Απλώς θα τη διπλώνουμε και θα την κρεμούσαμε στο μαρμάρινο στηθαίο του εξώστη της Αρχιτεκτονικής εκεί όπου κατέληγαν οι διπλές καμπυλόσχημες σκάλες.

Δεν προλάβουμε καλά-καλά να απλώσουμε τη σημαία και βρέθηκαν κάποιοι πιο μυαλωμένοι, πιο προσγειωμένοι από εμάς. «Τι κάνετε, βρε βλαμμένα;» Και πάλι δεν θυμάμαι με ποιο επίθετο μας στόλισαν, πάντως προβοκάτορες δεν μας χαρακτήρισαν. Ίσως γιατί η κουρτίνα δεν έμοιαζε με σημαία και όλος αυτός ο στολισμός έμοιαζε με αδέξιο χάπενινγκ. «Πού το βρήκατε αυτό; Πηγαίνετέ το πίσω!» Δεν ειπώθηκε η λέξη «σημαία», εξάλλου εκείνο το σκουροκόκκινο πανί περισσότερο έμοιαζε με υπερμέγεθες τραπεζομάντιλο ή με αυλαία θεάτρου. Πάλι καλά που δεν μας υποχρέωσαν να ξανακρεμάσουμε την κουρτίνα ή που δεν κατάλαβαν την προέλευσή της.

Ένας μικρός βανδαλισμός που τότε δεν τον εκλάβαμε ως τέτοιο. Μια αταξία που έγινε εν βρασμώ νεανικής επαναστατημένης ψυχής. Το καταλάβαμε κι εμείς και ας μην κάναμε την αυτοκριτική μας. Νομίζαμε ότι ήμασταν φλογεροί επαναστάτες, όταν στην πραγματικότητα περισσότερο μοιάζαμε με «τα παλιόπαιδα, τ' ατίθασα» του Τσιφόρου.

Αν κάτι ξηλώθηκε τη δεύτερη ημέρα, την Παρασκευή, αυτό ήταν οι τάβλες από τα σχεδιαστήρια της Αρχιτεκτονικής. Έγιναν φορεία για να μεταφερθούν στο ιατρείο, στον πρώτο όροφο του κτιρίου, οι τραυματισμένοι που έφταναν αδιάκοπα από τους γύρω δρόμους. Δύσκολο να ξεχάσω έναν νέο, ξαπλωμένο σε ένα τέτοιο αυτοσχέδιο φορείο, με το στήθος του βαμμένο στο αίμα, κι εκείνος να υψώνει το χέρι κάνοντας το σήμα της νίκης, ενώ οι σφαίρες σφύριζαν και ο αέρας είχε γίνει θολός από τα δακρυγόνα. Ποιος ήταν; Πού κατέληξε εκείνη τη νύχτα; Έζησε; Μίλησε; Θυμάται αυτή τη χειρονομία του;

Εκείνο το κόκκινο του Πολυτεχνείου, το αληθινό, το αιμάτινο και όχι το πάνινο, έβαψε τις ζωές πολλών. Κι αυτών που το έζησαν κι εκείνων που το έμαθαν αργότερα. Ένα κόκκινο που δεν έχει ξεθωριάσει, παρόλο που κάποιοι επιχειρούν να το αμαυρώσουν: με ψέματα, με κυνισμό, με κούφια λόγια. Δεν ήταν το κόκκινο της Επανάστασης, αλλά το αντιφέγγισμα της αξιοπρέπειας, της αντίστασης, της ελπίδας. Σαν το μαντίλι του Γιάννη, του Γιαννάκη του γνωστού ηπειρώτικου τραγουδιού που σε πέντε ποτάμια κι αν το πλύνεις, αυτό βάφει και τα πέντε.

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Πριν (19.11.22)